

מסורת הש"ס

מפנין פרק שמונה עשר שבת

קכט.

עין משפט
נר מצוה

(א) גי' ר"ח"ש אמרה צריכה אני מחללין לא אמרה צריכה אני חיה ג' ימים ו' ימים ול' יום. והזכרו בה לחילוק הלכות חילול שבת ל' מו' עד השלמת ל' וכן ו' מג' עד השלמת ו': כל צריכה חולה. והיא חיה עד ל' יום סתמא חולה היא: דבר שאין בו סכנה. חולה ששם לא יעשו לו רפואה זו אין מסוקן למות ומי' ר'ך הוא לה: **אומר לארמאי ועושה**. אבל דבר שיש בו סכנה ישראל עומד עושה לו: לטובתו. עד ל' יום לא תטבול מפני הלינה: שאין בעולה עמה. והיא טובלת לטהרות: בעולה מהממה.

לחצר טבילה בשמשים והגוף מתחמם מן הגוף: מדורס. היסק גדול: הקיז דס. וכ"ש חולה: לנחו ליה הפסקה דשאגא. לא מלאו עינים מוכינים להיסק ציום הקזה וזוה וזקעו כסא של מדהר שהוא מעולה צדמים: פטורה דיונה. מין ארו הוא. ורבינו הלוי אמר (ב) ג' יום: (ג) רבא לנחו ליה שרשיפא. ספקל: ויקה מעלים. שאין לך ציוו מן המהלך יקח צדוק: (מא'י) צריכה סעודה. (כרבי) סעודת הקזה: ציומא דמלא. דהקזה: דטחלו. טחול. סומקא חלף סומקא: עד דנפיק סיהי. הרית: מאוניה. מאוניו מריחין היין: מריבדא דכוסילא. נקבי כלי האומן שבצדו. פלימ'א: עד דקפי טחלו. טחול שלו קף שיה: בר תלמא טרפי. בן ג' שנים שטענה אמו משנקלט ג' עליו חדשין: לרנן. לתלמידיו: אמרו נחמן איקלט לגבן. הרבו כטעורה כלילו אני סועד אלכס: בר מההיא ערמה. דמפרש ואזיל: ולא אפשר ליה. לקנות יין: לשקול וזוה מלא. זון רע ופחות שאינו יולא כהולאה: וליוול לשן טווא. ודך הלוקמים לטועמו תחלה שיהא טוב ויטעוס וכשיתן לו הזון והחנווני ימלאנו רע ולא יקבלנו והוא ילך לתנות אחרת ויעשה כן: ואזי לא דלין לו זון רע: ולישוף מהשהא צידיעה. צדקתו והתמרים והשומן מתחמין אותו: צישא מי סוה טבא. חוס השמש שהוא קשה לאלס כלום מטיב לו: היכא דכריך זיקא. (א'ינדרו'ן שיש צו חלונות והרוח נכנסת בהם נכרכת ומתגלגלת כצידקו'ן: דילמא שפי ליה אומא. מריקו מדמו כמו השופר יין לחצירו (ב"מ דף טו.). ומוקי ליה ארביעא. לא הניח בו דס אלא כדי חיוו דהיינו כביעות והיה חמי ליה זיקא ושיף ליה מוס דהנהר צגופו ומחסרו משיעורו ומסתכן: שז לציני ואריחא. עוזי החומה ו' לצינים מוטלין לרסןן זה אלל זה דכל לצינה ג'ע: ואריחא. אריח חזי לצינה טפח ומחלה: אריגס צנפסיה. הרגיש צעמנו שהוא נחלש: חסר חד אריחא. החומה היתה חסירה מעוביה אריח:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה פטורה דיונה וכו' ג"מ. צ"ב ע"ה כרומים:

גליון הש"ס

גמרא משקה שתשם על המשבר. עין פ"ו מ"ד להלכות צ"ס:

רבינו הגנאל

מר זוטרא אמר מתני אמר רב יהודה אמר שמואל חיה כל זמן שהקבר פתוח. פירושו הקבר, בית החיים, בין אמרה צריכה אני ובין אמרה אני צריכה מחללין עליה את השבת. נוסח הקבר אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת, אמרה אני צריכה אין מחללין עליה את השבת. ומסקינן לה לשמעתא דא"ל מרימר לרבינא לכתובת כי הא דמר זוטרא ספק נפשתא להקל. והוצרכנו דרקק מאמינו פתיחת הקבר כדי לחלל באותו חמת את השבת לעשות צריכה חיה, ואמר אבי משתשב על המשבר, ואמר רב הונא בריה דרב יהושע משה שהיה שותת ויורד כ"ד ודייקתו מולא אמר רב הונא כי שיתחיל הדם להיות שותת ש"ח קודם שתשב על המשבר קאמר, וכאבי עברין ולא מחללי שבחא אלא עד שהיה שותת) הדם שותת הויה ושות על המשבר. אבל הוא דאמר אבי משום בר יהודה עד מתי פתיחת הקבר ג' ימים כלבו אין הלה כמותו, ולא כרוב דאמר, משמיה דרב יהודה שבע, אלא ק"ל כנהרדיע דאמר חיה שלשה שבעה ושליש. שלשה, בין אמרה צריכה אני בין אמרה אני צריכה, מחללין עליה את השבת, שבעה, אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת, אמרה אני צריכה אין מחללין עליה את השבת, סתמא עבדין כמה זוטרא אפילו, שלשים, אמר לקולא. אמרה צריכה אני, אין מחללין עליה את השבת,

צריכה אני לחלול: בין שאמרה אין צריכה אני. ומצד הדין האמורה היא צריכה ל' יום. והזכרו בה לחילוק הלכות חילול שבת ל' מו' עד השלמת ל' וכן ו' מג' עד השלמת ו': כל צריכה חולה. והיא חיה עד ל' יום סתמא חולה היא: דבר שאין בו סכנה. חולה ששם לא יעשו לו רפואה זו אין מסוקן למות ומי' ר'ך הוא לה: **אומר לארמאי ועושה**. אבל דבר שיש בו סכנה ישראל עומד עושה לו: לטובתו. עד ל' יום לא תטבול מפני הלינה: שאין בעולה עמה. והיא טובלת לטהרות: בעולה מהממה.

לחצר טבילה בשמשים והגוף מתחמם מן הגוף: מדורס. היסק גדול: הקיז דס. וכ"ש חולה: לנחו ליה הפסקה דשאגא. לא מלאו עינים מוכינים להיסק ציום הקזה וזוה וזקעו כסא של מדהר שהוא מעולה צדמים: פטורה דיונה. מין ארו הוא. ורבינו הלוי אמר (ב) ג' יום: (ג) רבא לנחו ליה שרשיפא. ספקל: ויקה מעלים. שאין לך ציוו מן המהלך יקח צדוק: (מא'י) צריכה סעודה. (כרבי) סעודת הקזה: ציומא דמלא. דהקזה: דטחלו. טחול. סומקא חלף סומקא: עד דנפיק סיהי. הרית: מאוניה. מאוניו מריחין היין: מריבדא דכוסילא. נקבי כלי האומן שבצדו. פלימ'א: עד דקפי טחלו. טחול שלו קף שיה: בר תלמא טרפי. בן ג' שנים שטענה אמו משנקלט ג' עליו חדשין: לרנן. לתלמידיו: אמרו נחמן איקלט לגבן. הרבו כטעורה כלילו אני סועד אלכס: בר מההיא ערמה. דמפרש ואזיל: ולא אפשר ליה. לקנות יין: לשקול וזוה מלא. זון רע ופחות שאינו יולא כהולאה: וליוול לשן טווא. ודך הלוקמים לטועמו תחלה שיהא טוב ויטעוס וכשיתן לו הזון והחנווני ימלאנו רע ולא יקבלנו והוא ילך לתנות אחרת ויעשה כן: ואזי לא דלין לו זון רע: ולישוף מהשהא צידיעה. צדקתו והתמרים והשומן מתחמין אותו: צישא מי סוה טבא. חוס השמש שהוא קשה לאלס כלום מטיב לו: היכא דכריך זיקא. (א'ינדרו'ן שיש צו חלונות והרוח נכנסת בהם נכרכת ומתגלגלת כצידקו'ן: דילמא שפי ליה אומא. מריקו מדמו כמו השופר יין לחצירו (ב"מ דף טו.). ומוקי ליה ארביעא. לא הניח בו דס אלא כדי חיוו דהיינו כביעות והיה חמי ליה זיקא ושיף ליה מוס דהנהר צגופו ומחסרו משיעורו ומסתכן: שז לציני ואריחא. עוזי החומה ו' לצינים מוטלין לרסןן זה אלל זה דכל לצינה ג'ע: ואריחא. אריח חזי לצינה טפח ומחלה: אריגס צנפסיה. הרגיש צעמנו שהוא נחלש: חסר חד אריחא. החומה היתה חסירה מעוביה אריח:

צריכה אני בין לא אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת רב אשי מתני הכי מר זוטרא מתני הכי אמר רב יהודה אמר שמואל חיה כל זמן שהקבר פתוח בין אמרה צריכה אני ובין אמרה אין צריכה אני מחללין עליה את השבת נסתם הקבר אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת לא אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת א"ל רבינא למרימר מר זוטרא מתני לקולא ורב אשי מתני לחומרא הלכתא כמאן א"ל הלכה כמר זוטרא א"ל ספק נפשות להקל מאימתי פתיחת הקבר אמר אבי משועה שתשב על המשבר רב הונא בריה דרב יהושע אמר צ"ב משועה שהדם שותת ויורד ואמרי לה ימשעה שחברותיה נושאות אותה באגפיה עד מתי פתיחת הקבר אמר אבי שלשה ימים רבא אמר משמיה דרב יהודה שבעה ואמרי לה שלשים אמרי נהרדיע חיה ג' ו' ול' ג' בין אמרה צריכה אני ובין אמרה לא צריכה אני מחללין עליה את השבת ז' אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת אמרה לא צריכה אני אין מחללין עליה את השבת ל' אפי' אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת אבל עושיין ע"י ארמאי כדבר עולא בריה דרב עולא דאמר כל צריכה חולה נעשיין ע"י ארמאי בשבת (וכדבר המנוגא דאמר רב המנוגא (ד) דבר שאין בו סכנה (ה) אומר לנכרי ועושה אמר רב יהודה אמר שמואל לחיה ל' יום למאי הלכתא אמרי נהרדיע למבילה אמר רבא לא אמין אלא שאין בעלה עמה אבל בעלה עמה בעלה מהחממה כי הא דברתיה דרב חסדא טבלה בגו תלתין יומין שלא בפני בעלה ואצטמניא ואמטוי לערסה בתריה דרבא לפומבדיתא (ו) אמר רב יהודה אמר שמואל יעושיין מדורה לחיה בשבת (בימות הגשמים) סבור מינה לחיה אין חולה לא בימות הגשמים אין בימות החמה לא (ולא היא ל"ש חיה ול"ש חולה ל"ש בימות הגשמים ול"ש בימות החמה מדאתמר) אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל הקיז דם וצמנן עושיין לו מדורה אפי' בתקופת תמוז שמואל צלחו ליה תכתקא דשאגא רב יהודה צלחו ליה פתורא דיונה לרבה צלחו ליה שרשיפא וא"ל אבי לרבה והא קעבר מר משום יבל תשחית א"ל כל תשחית דגופאי עדיף לו אמר רב יהודה אמר רב לעולם ימכור אדם קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו הקיז דם ואין לו מה יאכל ימכור מנעלים שברגליו ויספיק מהן צריכי סעודה מאי צריכי סעודה רב אמר בשר ושמואל אמר יין רב אמר בשר נפשא חלף נפשא ושמואל אמר יין סומקא חלף סומקא: (סימן שנמסר) שמואל ביומא דעבד מילתא עבדי ליה תבשילא דטחלי ר' יוחנן שתי עד דנפיק תיהוי מאוניה ורב נחמן שתי עד דקפי טחליה רב יוסף שתי עד דנפיק מריבדא דכוסילתא רבא מהדר אחמרא בר תלמא טרפי אמר להו רב נחמן בר יצחק לרבנן בממותא מינייכו ביומא דהקזה אמרו לביתייכו נחמן אקלע לגבן וכולהו אערומי אסירי בר מהאי ערמה דשרי מאן דעביד מילתא ולא אפשר ליה לישקול וזוה מכא וליוול לשב חנותא עד דטעים שיעור רביעתא ואי לא ליכול שב תמרי אוכמתא ולישוף מישחא כבידיעה וינגי בשמשא רבא אמר שמואל א"ל חכימא דיהודאי כישא מי הוי טבא א"ל יומא דהקזה הוא ולא היא אלא איכא יומא דמעלי בה שמשא בכוליה שתא יומא דנפלה ביה תקופת תמוז וסבר לא איגלי ליה: (היקיל ברוח טעמא שהה סימן) רב ושמואל דאמרי תרווייהו כל המקיל בסעודת הקות דם מוקילין לו מזונותיו מן השמים ואומרים הוא על חיוו את חס אני אחוס עליו רב ושמואל דאמרי תרווייהו האי מאן דעביד מילתא לא ליתיב היכא דכריך זיקא דילמא שפי ליה אומא ומוקים ליה ארביעתא ואתי זיקא ושאף מינה ואתי לידי סכנה שמואל הוה רגיל ועבד מילתא בביתא דשב לבינא ואריחא יומא חדא עבד ואריגש בנפשיה ברק וחסר חד אריחא רב ושמואל דאמרי תרווייהו האי מאן דעביד מילתא ליטעום מידי והדר ליפוק דאי לא טעים מידי אי פגע בשכבא ורקא אפיה אי פגע במאן דקטל נפשא מית אי פגע דבר

לג א ב ג מ"י פ"ב מהל' שבת הלכתי י' סגנו לאוין סה טושי' א"ח סיומן אל ספיק ג: דר ד מיי' טושי' עס ס' ק"ד: ל'ה ד מיי' עס הלכתי י' סגנו עס טושי' א"ח ס' שבת ספיק ז: ו' ד מיי' עס הלכתי י' סגנו עס טושי' א"ח סיומן אל ס' ספיק ו: ז' ד מיי' וסגנו עס טושי' א"ח סיומן שבת ספיק ז: דבריו כ י

תורה אור השלם

י ב תוצר אל עיר ימים רבים להלחם עליה רבי'ה לא תשחית את עצה לנדה עליו רגון כי מקומו תאכל ואותו לא תחרת כי יאדם עץ השדה לקבא מפריך במקומו:

לעזי רש"י

בר"ע ז"ל תאשר. פלימ'א [פלימ'א]. אימל (להקתו דם).

מוסף רש"י

ספק נפשות להקל. דיני נפשות, דהא וזילתו העדה מטיב (כתובות טו. ב"ק טז. טהורין טו.). מדרגה. היסק גדול (שורבין טו.). דעבד מילתא. היסק (חורין ע"א).

רבינו הגנאל

אלא עושיין לה ע"י ארמאי כדבר עולא בריה דרב עולא דאמר כל צריכה חולה נעשיין ע"י ארמאי בשבת, וכדבר המנוגא דאמר דבר שאין בו סכנה אומר לנוי ועושה. חיה לא טבול בתוך שלשים יום שמא נצטנן. אמר רבא לא אמרן אלא שאין בעלה עמה, אבל בעלה נצמח בעלה מהחממה. אמר רב יהודה אמר שמואל עושיין מדורות לחיה בשבת, סבור מינה לחיה אין חולה לא (בימות הגשמים אין) לא (בימות הגשמים אין) בימות החמה לא וכו'. ומסקינן משמא שמואל הקיז דם וצמנן עושיין לו מדורה ואפילו בתקופת תמוז, שמעיה מינה פטורה לחולה ואפילו בימות החמה. שמואל צלחו ליה תכתקא דשאגא פ"י. שמואל הקיז דם ולא היה לו צעים מוכינים להדליק ולהתחמם בתן, ובקעו לו שריה שהיו צעיה עצי שונא והו יקרים להודיע שאם יתחממה עד שיביאו לו צעים יסתכן, וכדתמרגז ריבוקו עדי העולה, וצלח אפי' דלתא. רב יהודה צלחו ליה פתורא. פ"י שמואל הקיז דם ולא היה לו צעים מוכינים להדליק ולהתחמם בתן, וזו מעיק, שבתמקד מטבע הצורה נוגאה כאסומן. דעביד מילתא, באותו היום שמקיו דם.